

УДК 336.221.4+330.145

ПОДАТКОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Лайко О.І.

В статті розглянуто перспективи реформування системи податків і зборів в напрямку максимально можливого спрощення порядку їх розрахунку та сплати, гармонізації у відповідності зі світовими стандартами та з акцентом на відновлення регуляторних функцій платежів до бюджету як інструменту активізації відтворення інвестиційного капіталу підприємств реального сектору економіки. Пропонується в якості основного напрямку модернізації податкової системи країни обрати її децентралізацію та розширення податкової бази як основи для швидкого оновлення інвестиційного потенціалу країни та регіонів.

I. Вступ

Відтворення інвестованого капіталу відбувається тим ефективніше і швидше, при інших рівних умовах, чим швидше відбувається кругообіг коштів у суб'єктів господарювання і чим більш сприятливими є умови ведення бізнесу. Головним джерелом оновлення спожитих факторів виробництва повинна бути виручка від реалізації, тоді бізнес є перспективним і таким, що розвивається. Податкова система найтіснішим чином впливає на процеси відтворення інвестиційного потенціалу, оскільки окрім фіскальної бюджетоформуючої функції також повинна виконувати і регуляторну роль, надаючи переваги стратегічно важливим для подальшого розвитку країни видам діяльності, або створюючи перешкоди для зловживань з надмірною рентабельністю чи монопольним становищем. В умовах перманентного бюджетного дефіциту та високого ступеню тінізації вітчизняної економічної системи основний акцент оподаткування зміщується в бік збирання максимальної суми платежів, а не досягнення регуляторного ефекту у вигляді стабільних умов господарювання. Надмірний, з точки зору підприємців, податковий тягар є наслідком і водночас причиною прихованості значної частки їхніх доходів та суттєвою перешкодою на шляху інноваційного розвитку економіки. Існуюча ситуація, на наш погляд, пригнічує в більшому ступені реальний сектор економіки, оскільки інфраструктурний сектор є більш гнучким і здатен прилаштовуватись до мінливих умов. Численні проекти майбутнього податкового кодексу і пропозиції щодо вдосконалення податкової системи тривалий час не можуть реалізуватись, в той час як

процес суспільного відтворення все більше гальмується, значна частка підприємців займається тіньовими операціями, пріоритети економічного розвитку в умовах ринкового саморегулювання розподіляються на користь інфраструктурних секторів.

Проблема реформування податкової системи країни є дуже популярною серед вітчизняних науковців, про що свідчать законопроекти, численні публікації та інші аналітичні матеріали за останні роки. Так на офіційних сайтах органів влади вже давно розміщено проекти податкового кодексу України [1,2], проводяться оцінки ефективності різних підходів до реформування податкової системи Катеринчуком М.Д. [1,3], Лановим В.Т. [4], аналізуються переваги та вади різних проектів покращення податкового законодавства Бойко Ю.В. [5], Соколовською А. [6] та іншими науковцями і державними діячами. Однак задача модернізації та спрощення системи податків та зборів у світлі децентралізації та перерозподілу ініціатив на регіональний рівень як шляху поживлення процесів відтворення інвестиційного потенціалу секторів створення максимальної доданої вартості в економіці, залишається невирішеною..

Ефективний податковий механізм, на нашу думку, як і будь яке інше економічне управління повинен враховувати різні особливості розвитку бізнесу, в тому числі і територіальні. Саме тому нами вбачається актуальним регулювання за допомогою державної податкової системи з конкретизацією та індивідуальним підходом в окремих регіонах України.

II. Постановка задачі

В умовах переважного самофінансування інвестиційного процесу суб'єктів господарювання питання ефективного регулювання руху фінансових потоків постає особливо гостро. Оскільки зворотні фінансові потоки на ринках товарної продукції є джерелом оновлення інвестованої вартості у вітчизняний виробничий сектор, то для прискореного оновлення інвестиційного потенціалу підприємств регіону необхідним є якомога швидке обертання капіталу. Роль податкових механізмів в даному процесі проявляється в можливості регулювання відтворення через створення більш сприятливих умов для розвитку певних видів діяльності. Під впливом майже рівних для різних видів економічної діяльності умов оподаткування, яке, на жаль, характеризується вкрай високою обтяжливістю сектор товаровиробництва потерпає від нерівних умов конкурентної боротьби за капітал з інфраструктурним сектором та іноземними товаровиробниками. Тому необхідною стає розробка механізму податкового регулювання різних видів економічної діяльності з акцентом на сприяння скорішому відтворенню інвестиційного потенціалу в реальному секторі економіки регіонів. Для практичного впровадження такого механізму потрібні зміни в діючому законодавстві, однак

реформування вітчизняної податкової системи в бік розширення регуляторних функцій та максимальної раціоналізації фіскальної складової вбачається нам вкрай необхідним.

III. Результати

Формування інвестиційного капіталу в Україні та в кожному з регіонів відбувається, головним чином, за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання, про що свідчать офіційні статистичні дані [9-11] Інвестований капітал примножується в процесі підприємницької діяльності. Однак при розподілі фінансових потоків і відтворенні інвестованого капіталу відбувається конфлікт інтересів між підприємцями та державою з приводу оподаткування.

Податкова система є однією з найголовніших умов впливу на процес оновлення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання. З іншого боку, при розширеному комплексному трактуванні поняття інвестиційного потенціалу [7], система оподаткування може вважатись однією з інфраструктурних складових даної категорії.

В цьому аспекті, аналізуючи процес відтворення створеної споживчої вартості за секторами товарних ринків [8], доходимо висновку про прямий вплив податкових механізмів на рух фінансових потоків (рис.1).

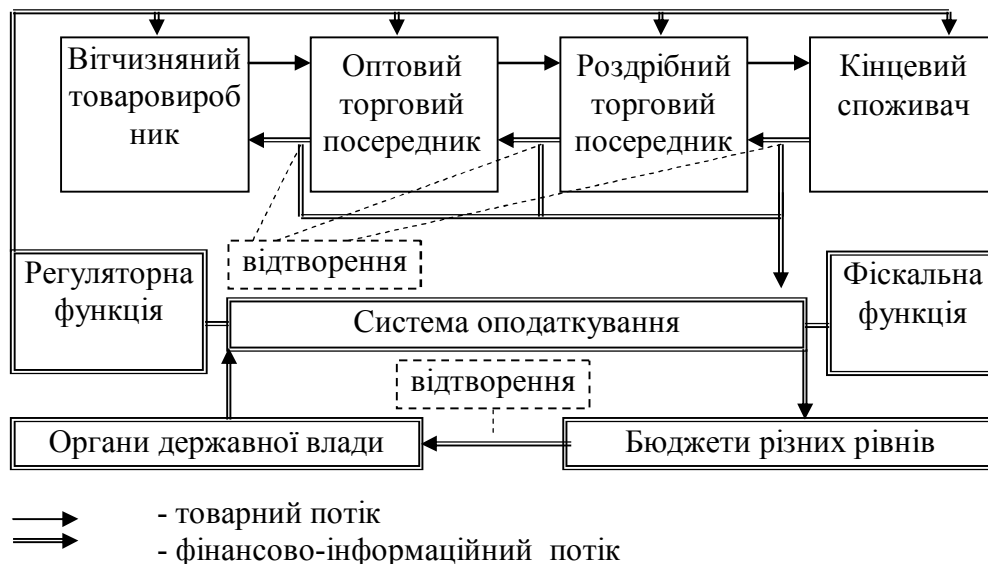

Рис. 1. Регуляторно-фіскальна функція оподаткування в процесі створення та відтворення споживчої вартості в секторах товарного ринку

Для збалансованого розвитку народного господарства за наведеною схемою необхідною є взаємна зацікавленість всіх учасників системи кругообігу матеріальних та фінансових потоків в безперебійному,

вигідному та швидкому протіканні відтворювальних процесів. Податки на сьогодні виконують, в більшості випадків, лише фіскальну функцію, а регулююча роль майже відсутня, що уповільнює відтворювальні процеси. На нашу думку, справа тут не стільки в надмірному податковому тягарі, як стверджує більшість економістів [9], скільки у незбалансованості податкового навантаження і неврегульованості відносин. Зменшення ставок оподаткування в даному випадку є необхідним і сприймати це потрібно не як пільгу, а як підхід до регулювання. І зважитись на такий крок державі потрібно. За умови гармонізації податкової системи, на нашу думку, зменшення податкових надходжень до бюджету не відбудеться, оскільки в даному випадку треба враховувати ще й фактор тінізації. Поповнення дохідної частини бюджету шляхом збільшення податкових ставок – це шлях до краху, оскільки наша країна вже за сумарним податковим тягарем знаходиться на вершині кривої Лаффера, далі на цьому шляху лише падіння. Зазначимо, що за часів президента Рональда Рейгана ця діаграма допомогла суттєво послабити податковий прес у США, і, таким чином, економічними стимулами піднести промислове виробництво [13].

В нашому дослідженні ми робимо головний наголос на відтворенні інвестиційного потенціалу в реальному секторі економіки. Це пояснюється тим, що подальший розвиток економіки і сфери управління може ефективно фінансово підтримуватись за рахунок коштів самих же суб'єктів господарювання. Статистичні дані останніх років свідчать, що підприємства та установи України самі забезпечують свій інвестиційний розвиток майже на 60% із сукупності всіх інших джерел фінансування [11]. Промислове виробництво в цьому аспекті виступає як головна пріоритетна галузь для експорторієнтованого розвитку, джерело забезпечення зайнятості, наявності соціальних гарантій та як "бюджетотворюючий" вид діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Питома вага в структурі податкового наповнення бюджету України в 2008 році за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	Загальні податкові надходження, млн. грн.	Питома вага галузі в забезпеченні податкових надходжень, %
Усього, в т.ч.:	165415,7	100,0
сільське господарство	8085,329	4,89
промисловість	80445,89	48,63
будівництво	4016,667	2,43
торгівля та сфера послуг	20951,06	12,67

Стимулювання розвитку промисловості означатиме зростання податкових надходжень у бюджет, тобто реалізація фіскальної функції, створює матеріальне підґрунтя для реалізації економічної ролі держави і

регулюючої функції податків. У той же час, в перспективі, досягнуте в результаті економічного регулювання, прискорення розвитку і зростання прибутковості виробництва дозволяє державі одержати більше бюджетних надходжень. Це означає, що регуляторна функція податків сприяє здійсненню фіскальної, зміцнює її.

В регулюванні податкових відносин повинен бути врахований також фактор тінізації, який останніми роками став надто значним і впливовим [12]. Можна припустити, що при зменшенні ставок оподаткування і одночасному підвищенні санкцій за порушення податкового законодавства відбудеться легалізація значних обсягів діяльності, що дозволить і збільшити податкові надходження до бюджету, і сприяти інвестиційному поживленню.

Для того щоб спрогнозувати можливий економічний ефект від реформування податкової системи потрібно знати яка частина бізнесу, на сьогоднішній день, знаходиться в тіні і яку суму приросту задекларованих доходів варто очікувати в результаті.

Велика кількість існуючих методик оцінки рівня тінізації економіки може надати приблизні значення. Також важливо вірно розраховувати для подальших співставлень і величину податкового навантаження в країні.

В міжнародній практиці для оцінки податкового навантаження (на макроекономічному рівні) використовують так званий податковий коефіцієнт [13], який розраховується як відношення суми сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування на соціальне страхування, до ВВП у ринкових цінах (тобто до документально підтвердженої вартості кінцевого виробництва товарів і послуг всередині країни). Отримані результати свідчать про низький рівень податкового навантаження в Україні за цим критерієм. Таким чином, Україна (31,6%) знаходиться в одній групі з такими країнами як США (26,4%), Японія (25,8%), Португалія (33,9%), Ірландія (28,4%), Австралія (31,5%), Турція (31,1%), Казахстан (24%), Литва (34%), Росія (33,8%), Узбекистан (30,2%). Слід зазначити, що серед вищезазначених країн, зустрічаються як високорозвинені економіки, так і постсоціалістичні країни.

Для активізації відтворювальних процесів та впливу на тінізацію економіки необхідно враховувати загальний податковий тягар, який вимірюється не лише в грошовому виразі або у відсотках до виручки суб'єкта господарювання, а з врахуванням умов сплати та звітування за всіма податками та зборами. Податкове навантаження також може ставати обтяжливим через надмірну кількість податкових та інших обов'язкових платежів при загальному їх незначному співвідношенні з валовим доходом підприємств. Значна кількість податкових платежів веде за собою розширення штату обслуговуючого персоналу держслужбовців,

створюються додаткові установи, а це все – витрати бюджету і негативний вплив на умови ведення бізнесу, сприяння тінізації бізнесу. Такої ж думки дотримуються і аналітики рейтингової агенції Price Waterhouse Coopers [12], які проводять комплексну оцінку спрощеності оподаткування в різних країнах (таблиця 2.)

Таблиця 2

Порівняння податкового навантаження в різних країнах світу [12]

Країна		Кількість податкових платежів		Час на розрахунок та сплату податків		Загальна ставка оподаткування		Загальний рейтинг спрощеності оподаткування
		одиниць	рейтинг	годин на рік	рейтинг	% до валового доходу	рейтинг	
найлегші умови	Мальдівські острови	8	2	86	1	24,7	1	1
	Німеччина	9	16	135	41	29,9	31	13
	Великобританія	8	10	105	24	35,3	59	16
	США	10	26	187	65	42,3	92	46
	Швейцарія	24	80	104	23	28,9	69	52
середні умови	Франція	11	30	132	40	65,4	160	66
	Австрія	22	70	170	59	54,5	141	93
	Японія	13	36	355	139	55,4	142	112
найтяжчі умови	Італія	15	44	334	133	73,3	166	128
	Росія	22	70	448	155	48,7	123	134
	Польща	40	127	418	151	40,2	83	142
	Україна	99	178	848	172	58,4	147	180

У 2008 р. Світовий Банк разом з Price Waterhouse Coopers оголосив українську систему оподаткування однією з найобтяжливіших у світі: 177 місце із 178. В Україні кількість податкових платежів за рік становить 99 і витратити на це доводиться 2085 годин (260 робочих днів), а загальна ставка оподаткування становить 57% доходу (виручки) підприємства.

Для порівняння, в 2007р. в Росії витрачають на оплату 22 податкових платежів 448 годин і 51,4% доходу -130 місце. На сплату 11 податків у Бразилії (137 місце) потрібно 2600 годин (це світовий рекорд) при податковій ставці - 69%.

На Мальдівах платять 9% доходу й платять усього один податок. Витрачають на це менше години. Рекордсменом по абсурдності оподаткування є Гамбія - тут податки можуть досягти 286,7%. У

рейтингу податкових систем Мальдіви посідають перше місце, Білорусь останнє (124 податкових платежів, 1188 годин, 144 %).

Останні місця в рейтингу 2007 р. зайняли Україна (177 місце) і Білорусія (178 місце). Експерти відзначають, що в Україні немає податкового кодексу, усе законодавство розкидане по численних нормативно-правових актах (більше 400), а для відшкодування податку на додану вартість потрібно зібрати величезну кількість документів в оригіналі.

У десятку кращих податкових систем світу за версією Всесвітнього банку потрапили Мальдіви, Вануату, ОАЕ, Оман, Саудівська Аравія, Кувейт, Сінгапур і Гонконг. З Європи в десятку потрапила тільки Ірландія.

В Україні, як відмічають провідні економісти, дуже вузька база оподаткування. Рекордна кількість податкових платежів ще не означає, що податкова система економічно обґрунтована і рівномірно розподіляє навантаження. Платежі до бюджету, на нашу думку повинні бути максимально інтегрованими, однак охоплювати різні види діяльності і бути економічно виправданими.

За словами вищого керівництва нашої країни Україна – єдина країна СНД, яка живе за старим податковим кодексом. Це значною мірою впливає на тінізацію економіки. Головні проблеми української податкової системи – це високі податки і вузька база оподаткування [12].

За умови максимально можливої інтеграції наявних в Україні податків і зборів їхня загальна кількість може бути скорочена приблизно до 10-15 основних платежів, а саме: податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб, акцизний збір, єдиний податок з суб'єктів підприємництва - юридичних (фізичних) осіб, фіксований патент з суб'єктів підприємництва – фізичних осіб, єдиний соціальний збір (який повинен об'єднати збори до пенсійного фонду, фонду соціального страхування від тимчасової втрати працездатності, фонду соціального страхування на випадок безробіття та фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань), інтегральний місцевий податок, податок за забруднення навколишнього середовища, податок за спеціальне використання природних ресурсів. Зазначимо, що більшість податківців в нашій країні підтримують думку про недостатність податкового впливу бізнесу, а ідеї про зменшення податкових ставок вважають практично непридатними через особливості національного менталітету. Тобто можливість виходу з тіньового сектору значної частини бізнесу не вважається ними реальною. Однак зростання податкового тиску може

призвести до ще більшого занепаду, загострення кризи та соціального вибуху.

Можливі варіанту змін в тіньовому секторі економіки України та вплив даних процесів на відтворення інвестиційного капіталу нами пропонується розглянути на прикладі таблиці 3.

Таблиця 3

Економічна ефективність різних варіантів модифікації системи оподаткування України

Кількість основних податків	Загальне податкове навантаження, % до валового доходу	Час необхідний для розрахунку, сплати податків та складання звітності по ним, годин на рік	Офіційний прибуток суб'єктів господарювання до оподаткування, млн. грн.	Рівень тінізації, % до ВВП	Тіньовий дохід суб'єктів господарювання (виручка від реалізації), млн. грн.	Податкове надходження в бюджет, млн. грн.
Існуюча ситуація в 2008 році в Україні*						
99	58,4	848	8954,2	42	398942,9	5229,25
Варіант збільшення податкового навантаження**						
99	70,0	848	8954,2	60	569918,4	5229,25
Варіант зменшення податкового навантаження**						
99	37,0	848	13513,6	30	284959,2	6916,21
Варіант зменшення податкового навантаження та зменшення кількості податків**						
20	37,0	172	17313	20	189972,8	8322,01

* - укладено за офіційними статистичними даними [14]

** - укладено за даними агенції Price Waterhouse Coopers [15]

Як бачимо з даних таблиці, спрощення податкової системи та зменшення податкового тягара здатні збільшити податкові надходження в бюджет за рахунок виходу з тіні значної кількості суб'єктів господарювання. У випадку збільшення податкового навантаження, очевидно стане значно більша тінізація бізнесу, однак сказати чи збільшаться або чи зменшаться від цього надходження в бюджет – сказати важко. Тому в таблиці 3 ми вирішили залишити обсяги податкових надходжень в бюджет на фактичному рівні 2008 року 5229,25 млн.грн. Звісно ж, що для цього в умовах підвищеної тінізації знадобиться більше зусиль податківців і на це буде витрачено більше бюджетних коштів, а крім цього матимемо ще більшу соціальну напруженість і невдоволеність представників бізнесу. Натомість, на нашу думку, доцільніше ті ж самі додаткові зусилля і бюджетні видатки спрямувати на жорсткіше

регулювання самих процесів сплати податків і дотримання законодавства в умовах спрощеного оподаткування. Нарікання на особливості національного менталітету та неспроможність пільгових умов оподаткування вирішити проблему тінізації, на нашу думку, стануть безпідставними, якщо спрощення податкової системи відбудеться разом із багатократним збільшенням фінансових санкцій за економічні правопорушення.

В такому випадку вітчизняна система оподаткування стане наближеною до європейської або до тієї, що діє в США. Відповідно, скоротиться час на розрахунок та сплату основних податкових зборів в найкращому випадку до 200 годин на рік, а в найгіршому – до 400 годин, що вже більше ніж вдвічі заощадить час підприємств на дані процедури в порівнянні із сьогоднішнім. Додатковим ефектом від інтеграції податків і зборів повинна стати економія бюджетних коштів на утримання персоналу з обслуговування розгалуженої мережі податків та на утримання приміщень державних установ, які здійснюють контрольні функції стосовно цих платежів. Негативним фактором в даному випадку може стати зростання безробіття серед державних службовців.

Реформування податкової системи окрім розширення бази оподаткування, інтеграції платежів і т.д. повинно, на наш погляд, передбачити і деякі зміни в методології нарахування податків. В цьому аспекті, особливо в умовах кризах, актуальним буде перегляд принципів визнання податкових наслідків у часі. Так для основних податків в Україні на сьогоднішній день застосовується правило першої події. В той час як США та західноєвропейські країни залишають в цьому питанні свободу вибору з особливим акцентом на сферу малого підприємництва. Для виробничої галузі "касове" нарахування податку на прибуток було б доречним. Перевага такого підходу очевидна в тому, що визнання доходу і сплата податку відбуватимуться не за фактом відвантаження при декларуванні віртуальних економічних вигід, а за фактом отримання реальних грошей. Такі правила будуть особливо актуальними для податку на прибуток і для податку на додану вартість. З огляду на те, що звітний період з податку на прибуток – квартал, то відстрочка надходження податку в бюджет сягала б близько 4,3 млрд. грн., однак на таку ж саму суму змогли б себе тимчасово профінансувати товаровиробники і спрямувати кошти на поповнення оборотних засобів.

Для бюджету відмова від правила оподаткування прибутку підприємств та доданої вартості за першою подією не матиме значних негативних наслідків. По-перше, запропоноване нововведення торкнеться лише реального сектору економіки і з часом матимемо зростання господарських оборотів в даній сфері. По-друге, визнання податкового зобов'язання разом з надходженням відповідного фінансового потоку означатиме лише відстрочку платежу, а не зменшення податку. Тобто

податкові надходження при запровадженні такого заходу затримаються з боки виробничих та аграрних підприємств лише на один звітний період.

Сільськогосподарське виробництво останніми роками користується законодавчо наданою пільгою і в більшості випадків фермерські господарства сплачують фіксований сільськогосподарський податок, який має прив'язку до сезонності їх роботи і необхідності в подальших пільгах, на наш погляд, в цій сфері немає. Однак ідея сезонності оподаткування могла б бути застосована для таких видів переробної промисловості як, наприклад, харчове виробництво, яке має пряму прив'язку до сільськогосподарського сектору, має піки активності з певним лаговим відставанням від агровиробників і також потребує підтримки як стратегічно важливий, експортоорієнтований вид діяльності.

На сьогоднішній день в Україні ще не задіяні всі належні резерви бюджетоформуючої системи оподаткування. Про це свідчить те, що рівень загального податкового навантаження у 27 країнах ЄС, у середньому складає близько 40 % (у Швеції – 51,3 %, Данії – 50,3 %, Бельгії – 45,0 %) та має тенденцію до подальшого зростання. Проте, виходячи з досвіду країн ЄС, подальше зростання податкового навантаження в Україні може стати можливим лише за рахунок розширення бази оподаткування, передусім – збільшення питомої ваги у загальних податках інших платежів (окрім податку на прибуток та ПДВ); збільшення податків до місцевих бюджетів та/чи залучення до бази оподаткування податків від продажу нерухомого майна, відсотків за депозитами та капіталовкладеннями з одночасним зменшенням ставок податку на прибуток та ПДВ, зниженням відрахувань підприємств до фондів обов'язкового державного соціального страхування. З огляду на системний характер проблеми та довгостроковий її негативний вплив на показники розвитку підприємництва і ділової активності в Україні, зміни системи оподаткування у цьому напрямі дозволили б гармонізувати вітчизняну податкову систему зі стандартами ЄС та посилити фундаментальні підвалини макроекономічної стабільності, поліпшити інвестиційний клімат в країні.

В цьому аспекті необхідним, з нашої точки зору, є усунення надлишкового податкового тягаря з виробничої та сільськогосподарської сфер, а також зрівнювання умов ведення бізнесу з інфраструктурним сектором. Для потрібно забезпечити економічно об'єктивну диференціацію ставок оподаткування податком на прибуток представників різних ланок фінансово-логістичного ланцюга на товарних ринках у відповідності до рівня прибутковості їхньої діяльності.

IV Висновки

Швидкість та ефективність протікання відтворювальних процесів, оновлення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання багато в чому залежать від податкового регуляторно-фіскального впливу. Для

створення сприятливих умов розвитку реального сектору економіки як основи прогресу та бюджетоформуючої сфери нами, на підставі аналізу існуючої та запроєктованої систем оподаткування, пропонуються такі шляхи щодо спрощення даної системи та її гармонізації як максимально можлива інтеграція податків і зборів з метою скорочення їх кількості, а значить – спрощення процесів сплати та звітування, перегляд методології нарахування основних податків з переважним переходом на "касовий" метод, застосування критеріїв сезонності з метою полегшення податкової обтяжливості в тимчасово неактивні періоди діяльності, сформовані об'єктивними причинами. Пропоновані заходи, на нашу думку, не є пільгами, а являють собою стимулятори відтворювальних процесів, застосування яких, як очікується, призводитиме також до суттєвої дегінізації секторів економіки і, як результат, - до збільшення загальних обсягів податкових надходжень в бюджет.

В сучасних умовах централізованого формування бюджетів за рахунок лише чотирьох найсуттєвіших податків стають можливими розширення податкової бази та гармонізація податкової системи країни з перенесенням акценту на регіональний рівень.

Література

1. Податковий кодекс України (проект) (http://www.rada.gov.ua/osmir/tables/skl_4/perexidni/09350003.zip)
2. Проект внесення змін до податкового кодексу України (версія Кабінету Міністрів України та народних депутатів України) (<http://eurorukh.org.ua/files/PK.rar>)
3. Катеринчук М.Д. Наш Податковий кодекс є вирішальним для економічного поштовху країни (<http://eurorukh.org.ua/ua/news/economic-shove-of-country/index.html>)
4. Лановий В.Т. Концепція реформування податкової системи України. (<http://www.justinian.com.ua/library/docs/rp-file-1128000808.rar>)
5. Бойко Ю.В. Яка концепція реформування податкової системи нам потрібна? Україна BUSINESS. - № 19-20 (www.)
6. Соколовська А. До стратегії реформування податкової системи України. Дзеркало тижня № 5 від 20.05.2008р.
7. Лайко О.І. Інвестиційний потенціал регіону: використання та непродуктивний відтік капіталу /За редакцією академіка НАН України Б.В. Буркинського. - Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2009. - 458 с.
8. Лайко О.І., Лисюк В.М. Регулювання ефективності фінансових потоків на товарних ринках // Вісник соціально-економічних досліджень, Вип. 36., – Одеса: Одеський державний економічний університет, 2009.

9. Дані офіційного сайту Державного комітету статистики в Одеській області. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування (http://www.od.ukrstat.gov.ua/stat_info/invest/invest3.htm)
10. Дані офіційного сайту Державного комітету статистики України. Інформація про соціально-економічне становище в 2008 році, за січень-вересень 2009р. (www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html)
11. Статистичний щорічник України 2008, м.Київ – Державний комітет статистики України, 2009
12. Экономические преступления в период кризиса. Всемирный обзор динамики экономической преступности агентства PriceWaterCoopers. Ноябрь 2009г. (<http://www.pwc.com/ru/ru/economic-crime-survey/index.jhtml>)
13. Руденко В. Тіньова економіка - чорне й біле. Портал [Інвестиційний консультант](http://www.investadviser.com.ua) (<http://www.investadviser.com.ua>)
14. Дані офіційного сайту Державного комітету статистики України. [Зведений бюджет України за даними Державного Казначейства України \(1992-2008рр.\)](http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/fin/fin_ric/fin_u/2003.html) (http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/fin/fin_ric/fin_u/2003.html)
15. Бизнес и инвестирование в Украине. Офіційні дані агенції PriceWaterCoopers (<http://www.pwc.com/ua/en/solutions/online-business-guide.jhtml>)

Abstract

Layko A. I.

Tax regulatory mechanism of investment potential reproduction

The reforming prospects of the system of taxes and duties towards the maximum possible simplification of their calculation and payment, harmonization, in accordance with international standards and focusing on restoring the regulatory functions of payments to the budget as a tool for enhancing of investment capital reproduction for the real sector enterprises are considered in the article. The main direction of the tax system modernization considering decentralization and widening of the taxation basis for fast update of the investment potential is proposed.